

GOGA

Lucija Stepančič

Adolf in Eva

Operete

Vsebina

9	DOLFI ZGUBA
81	DOLFI LENUH
129	DOLFI BLEFER

DOLFI ZGUBA

1

Urejen stanovanjski blok z balkoni v cvetju. Zelenice so pokošene, grmički cvetijo, med klopami se sprehajajo siti in zadovoljni upokojenci.

Moški so v irhastih hlačah z dokolenkami.

Ženske so v dirndlih. Vse je tako, kot mora biti. Razen težav, ki jih prinesejo leta.

Izza odprtega okna, izza zaves, se izvije tožba proti nebu, nad deželo sreče odlebdli kot oblak. Adolf je tisti, ki se že spet prav okrutno muči, malo z dobrimi razlogi, malo pa tudi iz navade:

»... uuuuuf, putika, že spet. Prekleta starost! Prekleman-ske muke penzionistične ... in potem še to, da nisem nič dosegel v življenju ... še tega se moram zavedati ... Eva je kriva, ona me je zapeljala ... danes bi bil lahko kancler ... kaj kancler, osvojil bi Evropo ... ves svet ... bali bi se me ... tako kot je tudi prav ... napravil bi red ... pa tudi če bi bila za to potrebna vojna ... pa tudi če bi postala svetovna, kaj me briga ... vso Evropo bi razsuli, saj znamo, saj smo jo enkrat že ... ja, vojna, to je tisto pravo ... domovini bi povrnil staro slavo ... če pa to ne, bi bil še vedno lahko

slaven slikar ... v šolah bi se učili o meni, kunsthisteriki bi me preučevali, vse bi drlo na moje razstave v Kunsthalle ... tako pa zalivam rože ... futram mačka ... limam slike v album ... uuuuuf, prekleta baba filistrska!«

Take mu grejo po glavi, ko je v mukah pokrit čez glavo. Že precej v letih, a še vedno buden in čuječ. Dolfi, ki bi neskončno raje mislil na usodo nemštva, a ga neusmiljena starost, ki nikomur ne prizanaša, ponižuje z banalnimi fiziološkimi problemi.

Vse bolj je omejen na posteljo (v svoji kičasto opremljeni spalnici, a pustimo zdaj to), čeprav je ravno pri njem doma najbolj opazno, da gre v resnici za socialna stanovanja. Dolfi se le še težka spravi iz svojega kvartirja, kjer niti ne pretrgano zračenje ne prežene zatohlega nelagodja, najbolj postanega nezadovoljstva ... Po cele dneve se zazira v vzorčaste tapete, s katerih razbira mračne prerokbe, predvsem pa očitke zaradi neizpolnjenega vzvišenega poslanstva.

»... če ni to kazen, ker sem zapravljal življenje ... domovina me je čakala, jaz pa sem živel samo zase ... in za to trapasto babo ... čeprav sem ves čas vedel, da sem rojen za velike stvari ... velike ideje ... velika dejanja ... slikar, pa ne tak, kakršni so zdaj, ampak pravi umetnik ... ali vojskovodja ... ni važno ... kdor je genij, je pač genij ...«

Da ne pozabimo na poročno sliko nad zakonsko posteljo. Adolf Hitler in Eva Braun, uslišana zaljubljenca, mladoporočenca iz davnih let. Ko mu las še ni bilo treba začesovati

čez plešo. Iz let, ko je bila Eva še naravna blondinka, in ne kot zdaj, vsa poblahjana, brez vsake mere in okusa. Ko sta bila oba še brez podbradkov.

»... pa imam zanikrno penzijo namesto večne slave!
Namesto raja tevtonskih vitezov!«

V sobo vpade močno postarana in naličena Eva.

Njegova ljubeča družica.

V očitno novi obleki (mala črna koktejl obleka, namenjena veliko mlajšim od nje), ki precej visoko razkriva noge v črnih mrežastih nogavicah, in v visokih petah, precej višjih, kot bi bilo dobro zanjo, tako v estetskem kot v zdravstvenem smislu.

»Dolfi, meine Liebe! Poglej tole! Poglej, kako mi paše!« *Eva je spet nekoliko pretiravala, resnici na ljubo. Ampak to počne zanj, za svojega junaka, in ne zase.*

»Nemška ženska naj nosi dindrle! S predpasnikom ali brez, samo toliko izbire lahko ima!« *Dolfi bo zdaj resnično jezen.*

»Oh, Schatzi, kako moreš? To je vendar obleka, ki sva jo zadnjič gledala v izložbi! Na Friedrichstraße!«

Evi je sicer jasno, da njen mož že ve, kaj dela, Eva mu popolnoma zaupa. Dolfi točno ve, kateri narodi vse so za iztrebit. A kar se tiče mode ... Tu se pa Eva ne da. Evi je jasno, da njen soprog, ki je tako pameten, o modi nima niti najmanjšega pojma.

»Ja, pri Landauerju! Pri Judu kupuješ! Sem ti že rekel, kje se kupuje in kje se ne!« *Evin soprog sunkovito skoči pokonci in odvrže odeje. Zdaj se razločno vidi, kako zelo se je firer postaral.*

»Jaz sem pa tebi že stokrat rekla, da se samo pri Judu dobi kaj pametnega za obleč. Arijska moda je ena sama šlamastika, to bi že lahko opazil. Saj si estet, umetniška duša.«

Evine banalne pripombe so zadnje, kar potrebuje v svojem trpljenju. In za povrh bo zdaj jezna tudi Eva, na čelu se ji že rišejo še dodatne gube. Ki jih ima tako ali tako zadosti, bi se reklo.

»Pa namazana si tudi kot kakšna capajdra! Kot bi prišla s slike kakšnega degeneriranega slikarja!«

Eva se na umetnost sicer ne spozna toliko, da bi razločevala, kateri slikarji so degenerirani in kateri ne, se pa vseeno začne cmeriti. »Potem pa to povej še Magdi! Kakšna je šele ona! Daj! Si upaš? Saj greva zdaj tja!«

Zdaj pa firer trpeče zastoka. »H Goebbelsovima! Pa ne že spet!«

Dobro ve, da nima šans, a vseeno še malo ponerga.

Iz principa, bi rekel njegov prijatelj Joseph, točno tisti, ki ju vabi v goste.

»Obletnico poroke imata, stosedemintrideseto ali nekaj takega. Ali dvestotriinosemdeseto.«

Eva ve, da je zmaga tako rekoč njena, solze se ji posušijo kar same od sebe.

»Sem ti že rekel, da si kaj izmisli, da ne bo treba priti!« *Jo milo prosi soprog firer, čeprav mu je jasno, da je tukaj vsaka beseda odveč.*

»Daj no, saj je samo enkrat na leto. Boš že potrpel. In tudi darilo sem že zavila.«

»Spet kakšno mojo umetnino, kaj?«

»Vesel bodi, da te vsaj cenita! Da imata okus! Kje še najdeš danes take! In še torto dobiš!«

»Ja, ki jo je spekla Magda. Človek ima pri njej vedno občutek, da ga bo zastrupila. Ta bi bila sposobna ubit kogarkoli, še lastne otroke.«

»Oh daj no, enkrat na leto boš pa že potrpel, da se te malo ubije.«

Adolf odide za Evo, kaj bi drugega, pa ne po svoji krivdi, kriv je seveda Adam, ki je že v rajskih razmerah ustvaril nespodoben precedenčni primer, kako je treba poslušati ženske, če jim je ime Eva, pa še posebej. Judovska propaganda, kaj hočemo. Je Dolfi vedno govoril, da bi bilo treba uvesti nazaj stari dobri germanski panteon, z vsemi klenimi heroji in valkirami, starimi božanstvi, ki vejo, kaj je trdota, namesto teh sleparskih semitov, ki te obrnejo, da sam ne veš, kdaj.

2

Dnevna soba pri Goebbelsovih.

Enako (zadušljivo in nabuhlo, bi ugotavljala sovražno nastrojena propaganda) opremljena kot Hitlerjevo stanovanje nadstropje niže.

Magda in Joseph obešata slike, on stoji na lestvi, ona mu jih podaja.

»Lahko bi praznovala samo vsako deseto obletnico, samo jubileje. In bi imela danes desetkrat manj teh prekletih Hitlerjevih akvarelov.«

A ni Joseph vedno slovel po ostrini svojega nevarnega uma? Ni vedno pogruntal prave in znal to tudi povedati? Pa če se je še tako zameril vsenaokoli?

»Saj jih bova potem spet snela, brez skrbi. Kot vedno,« pravi Magda, *danes prav dobre volje in spravljiva. Začuda.*

»Jaz jih bom, kot vedno. In to z mojim lumbagom,« vzdihuje Joseph, *premagan na vsej črti, njegov nevarni um zna Magda z enim samim pogledom odpihniti kot navadno smet.*

»Ali pa jih pusti gori, da umreva od gravža.«

»Vse bi naredila za nekakšno trapasto družabnost. Včasih si bila najbolj kul, najbolj strupena baba v vsem Berlinu, zdaj se greš pa samo še neke konvencionalnosti.«

»Na smrt se zabavam, kadar pride Hitler s tisto svojo afno. Kaj bo spet navesila nase, da bi bila lepša od mene, to se sprašujem.« *Poda mu še eno sliko.* »A držiš? Pa pohiti!«

Na vratih pozvoni.

»To sta onadva! A ne moreš malo hitreje?«

»Saj je samo še ena slika. Pejd odpret, pa malo ju zadrži!«

Iz predsobe se že sliši afektiran Magdin glas, povišan za deset odurnih stopničk, iz katerega pa le bridko preizkušani soprog razbere odtenke pritajenega posmeha.

»Eva, Evica! Smo spet novi! Lepo, lepo, lahko si srečna, imaš Dolfija, ki ti vse privošči. Moj Joseph pa stalno jamra, če ga vprašam za denar, ker ima tako švoh penzion.«

»Kaj ga sploh sprašuješ? A misliš, da Eva mene kaj vpraša?« *Vzdihuje Hitler.* »Drugič naredi kot ona: vzemi denar in kupi. Samo ne pri Judu!«

V tem trenutku se prikaže družabno nasmehljani Joseph. Ki nič ne pokaže, da bi kaj zameril, ker se je še pred minuto govorilo o njem. Razširi roke proti obiskovalcema in zagleda darilo v Evinih rokah. To je očitno spet uokvirjena slika, ki jo vljudno in po vseh pravilih bontona začne

takoj odvijati, ne da bi si upal, naj ga bo še toliko v hlačah, povedati svoje mnenje:

»Kako lepo, ampak res ne bi bilo treba.«

»Za stare kamerade ni nič predobro,« *zavzdihne Hitler.*

»Moj Dolfi je tako nadarjen, tako talentiran,« *zastoka Eva, prismojeno, kot zna le ona.* »Ko ga niso sprejeli na akademijo, mu je to zlomilo srce. Za vse življenje mu je ostal občutek, da je nerazumljen. Lahko bi še slabo končal zaradi tega, postal zločinec. Ampak on je zlata duša, in namesto da bi pobijal ljudi, raje ustvarja pravo umetnost in krmi ptice.«

»In mačka,« *jo dopolni soprog.*

»Po akademijah in galerijah se pa šopirijo degenerirani slikarji. In temu se danes reče avantgarda. Sramota. Kakšen firer bi moral priti, da bi pometel z vso to sodrgo,« *konstatira Joseph.*

»Se absolutno strinjam. Vsi čakamo dokončno rešitev. Ampak midva sva že prestara, se bojim. In najini kameradi prav tako.«

Ker možakarja že čisto predolgo politizirata in teoretizirata, se Magda zadere iz dnevne sobe, kjer se vidijo skrbno poravnane slike.

»Kar naprej, naprej! Torta je na mizi!«

Vstopijo v dnevno sobo, zagledajo torto s kljukastim križem.

»Oooo! Torta, kakšno presenečenje! To bi pa jedel, tudi če bi bila zastrupljena!« *Pleteniči Adolf, pri čemer je iskren samo oooo.*

»Saj ne veš, ali je sploh dobra,« *ga zavrne Magda, da ne bi kdo pozabil, kako šarfzna biti.*

»Če je s hakelkrajcom, ne more biti slaba! Sladka kot dokončna rešitev!«

»Me ni strah jesti, ko si pa ti zraven, ki si napisal tako genialno shujševalno knjigo,« *se dobrika Magda, kača priliznjena.* »Kako je že naslov?«

»*Moj boj.*«

»Super naslov za hujšanje. Blazno mi je bila všeč. Zihér bi shujšala, če bi jo prebrala.«

»Naslednji bo pa telovadni devede z naslovom *Triumf volje.*«

»Ampak preden začneš spet hujšati, se boš pa ja še malo posladkal. Saj ne bom povedala nikomur.«

Magda z nasmehom iz revij za gospodinje začne rezati torto in jo nalagati na desertne krožnike.

»Jaz imam pa narod vedno pred očmi! Tudi kadar me nihče ne gleda!«

Hitler vstane in se zamaknjeno zazre v nevidno poslušalstvo. Potem nacistično pozdravi in začne govor. Drugi trije, ki se že bašejo, ga začudeno gledajo.

3

V tem trenutku pa nismo več v častivrednem meščanskem salonu, kjer se še kako pozna skrbna ženska roka, ampak v zanikrni podstrešnici nad lokalnim bifejem Lili Marleen, v zasilni spalnici, ki jo uporablja lastnica Leni Riefenstahl, nemarna deklina, domišljavka, ki se veselo požvižga na občevaljavni 3K (Kinder, Küche, Kirche). Bogato in nespodobno je potetovirana, edina izpisana beseda med bohotnimi risbami pa je Leni. Leni po hrbtu, Leni na laktu in Leni v dekolteju. Ampak Josepha Goebbelsa, ki je pravkar na obisku, njene značajske hibe (trenutno) prav nič ne motijo, zaposlen je namreč z raziskovanjem, ali ima Leni še kje drugje, še na kakšnih, recimo temu skritih mestih vtetovirano svoje ime. To bi sicer lahko že vedel, saj je raziskoval že nešteto krat, in lahko bi si tudi zapomnil, a pozabljivost, kot vidimo, ni vedno tragična.

Ja, prav ste prebrali, nihče drug kot Goebbels je na obisku, čeprav mu Magda ni dovolila. Sicer pa je, če smo natančni, niti ni vprašal za dovoljenje.

Vedno je bil tak.

Ampak danes je nekaj drugače, nekako se ne more odločiti, ali bi Leni najprej poonegavil ali bi ji prej

povedal najnovejšo smešnico o sosedu, ki ga ni mogoče jemati resno. Zato se odloči za kompromisno varianto in govori nekam tja, Leni pod deko. Leni kljub vsemu še kako dobro vse sliši. Tako kot Joseph je tudi ona skoraj enako firbčna kot tudi pohotna.

Tadva sta res vredna drug drugega.

»In potem, Leni, potem je Eva zagledala lojtro v kotu dnevne sobe. Vedno kaj zajebem, da ji je jasno, da sva akvarele obesila zadnji hip, preden prideta s tistim njenim Hitlerjem. Enkrat so bile slike narobe razporejene, drugič so bile vse še malo postrani. Včeraj sem se prav posebej pomatral, da bi bilo vse v redu – a sem pa lojtro pozabil odnesti stran.«

Leni se nesramno reži, cinična, kot je. »In Hitler? Je tudi on kaj opazil?«

»Si nora? On, da bi videl tri centimetre pred lastnim nosom? Kar za mizo je začel govor o dokončni rešitvi in padel v trans od navdušenja nad lastno pametjo. Se razkuri, kot da bi ga poslušali milijoni.«

Leni so sama ušesa. Kot lastnica bifeja in natararica pozna vse frike daleč naokrog, ampak Dolfi na področju ubrisanosti nima konkurence.

»Medtem se je Evi zataknila torta,« *nadaljuje Joseph.*
 »Zaradi lojtre verjetno, prav takrat, ko jo je zagledala. Začela se je daviti, pa misliš, da je Hitler to sploh videl? Midva z Magdo sva jo reševala, dedec pa je govorančil

naprej. Kar se njega tiče, bi se reva mirne duše lahko zadavila.«

»Saj to bi bila tista dokončna rešitev, ki si jo tako želi. Se mi zdi, da samo zaradi lepšega govori, da bi morali iztrebiti pol Evrope, po mojem bi njemu zadoščalo že iztrebljenje Eve.«

»Misliš? Eva je blazno neumna, ampak Hitler je še bolj. Kaj bi on sam na svetu brez nje. Čisto bi bil izgubljen.«

»Ko vsaj slikal ne bi,« *se reži Leni*. »Potem ne bi nikoli izvedeli, da tudi za slikarstvo nima talenta.«

Joseph se domisli razstave v gasilskem domu, pri čemer ne more skriti zlobnega nasmeška; ob misli, da se popolne polomije ne dogajajo samo njemu, občuti prijetno mrščavico, ki tako dobro dene njegovim starim kostem. Z veseljem natolcuje naprej.

»Samo še en Anglež, kako se že piše, je imel tako ogabne slike kot on.«

»Churchill.«

»Churchill, točno. Vse stare babe slikajo bolje od njiju.«

»Ampak Churchill je za razliko od njega vsaj postaven. Dec mora izgledat kot omara, ne pa da razkazuje rahitične noge v dokolenkah,« *se norčuje nesramna Leni*.

»Lenka, Lenkica! Bi me rada naredila ljubosumnega, kaj? Ti, ti porednica, le čakaj!«